

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Задорожній Р. Г.

м. Чернівці
а/с 522, 58001

ceo@vg.ua

Шановний Романе Григоровичу!

Національний банк України розглянув Ваш лист від 28.04.2023 № 1/0423-0106 про надання роз'яснення та повідомляє.

Щодо питань 1, 2, 5.

Відповідно до частини третьої статті 4 Закону України “Про валюту і валютні операції” (далі – Закон про валюту) та статті 386 Господарського кодексу України резиденти з урахуванням обмежень, визначених Законом про валюту та іншими законами України, мають право відкривати рахунки в іноземних фінансових установах та здійснювати через такі рахунки валютні операції.

Під час відкриття та використання таких рахунків необхідно враховувати вимоги законодавства країни, де відкривається рахунок, а також вимоги законодавства України, зокрема Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті¹ (далі – Положення № 5) та постанови Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану”, зі змінами (далі – Постанова № 18). Протягом дії воєнного стану інші нормативно-правові акти Національного банку діють у частині, що не суперечать Постанові № 18 (пункт 21 Постанови № 18).

При цьому слід враховувати, що згідно зі статтею 1 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність” (далі – Закон про ЗЕД) експорт (експорт

¹ затверджене постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 5, зі змінами

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лапко Наталія Григорівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000CD0200003F790000

Дійсний до: 23.03.2025 14:50:13

Національний банк України

57-0008/34894

від 18.05.2023 17:40

товарів) - продаж товарів² українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів.

Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності встановлено статтею 5 Закону про ЗЕД. Так, фізичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність з моменту набуття ними цивільної дієздатності згідно з законами України. Фізичні особи, які мають постійне місце проживання на території України, мають зазначене право, якщо вони зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Відповідно до пункту 16 розділу I Положення № 5 розрахунки за зовнішньоекономічними операціями здійснюються виключно через рахунки в банках, у той же час розрахунки за зовнішньоекономічними договорами (контрактами) у готівковій формі заборонено, крім випадку визначеному в абзаці другому цього пункту.

Ураховуючи зазначене, фізичні особи-підприємці повинні здійснювати розрахунки за зовнішньоекономічними операціями через рахунки в банках з урахуванням вимог законодавства України.

Одночасно зазначаємо, що згідно з вимогами статті 13 Закону про валюту у разі встановлення Національним банком граничного строку розрахунків за операціями резидентів з експорту товарів грошові кошти підлягають зарахуванню на рахунки резидентів у банках України у строки, зазначені в договорах, але не пізніше строку та в обсязі, встановлених Національним банком. У разі встановлення Національним банком граничного строку розрахунків за операціями резидентів з імпорту товарів їх поставка має здійснюватися у строки, зазначені в договорах, але не пізніше встановленого Національним банком граничного строку розрахунків з дня здійснення авансового платежу (попередньої оплати).

Відповідно до пункту 14² Постанови № 18 граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів становлять 180 календарних днів та застосовуються до операцій, здійснених з 05 квітня 2022 року.

Згідно пункту 14³ Постанови № 18 граничні строки розрахунків, зазначені в пункті 14² цієї постанови:

1) не поширюються на операцію з експорту, імпорту товарів (уключаючи незавершені розрахунки за операцією), сума якої (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції) є меншою, ніж розмір, передбачений статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню

² Товар - будь-яка продукція, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатної передачі) (абзац 49 статті 1 Закону про ЗЕД)

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лапко Наталія Григорівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000CD0200003F790000

Дійсний до: 23.03.2025 14:50:13

Національний банк України

57-0008/34894

від 18.05.2023 17:40

тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – незначна сума), крім дроблення операцій з експорту товарів або дроблення валютних операцій;

2) застосовуються з урахуванням установлених Національним банком України за поданням Кабінету Міністрів України відповідно до абзацу другого частини першої статті 13 Закону про валюту винятків та (або) особливостей для окремих товарів та (або) галузей економіки.

Розрахунки за операціями резидентів з експорту та імпорту товарів здійснюються не пізніше строку, визначеного в пункті 14² Постанови № 18, з урахуванням вимог пункту 14³ Постанови № 18 в повному обсязі, з урахуванням вимог пункту 14³ Постанови № 18 стосовно операцій з експорту, імпорту товарів у незначній сумі (уключаючи незавершені розрахунки за операцією). Грошові кошти від нерезидента за операціями резидента з експорту товарів підлягають зарахуванню на рахунок резидента в банку в Україні (пункт 144 Постанови № 18).

Також зазначаємо, що суб’єкти господарювання – резиденти України з метою використання послуг банків та систем, які здійснюють свою діяльність за межами України, мають дотримуватися вимог законодавства України, зокрема валютного, податкового та законодавства з питань фінансового моніторингу з урахуванням обмежень, які встановлені Національним банком на період запровадження воєнного стану в Україні.

Одночасно зазначаємо, що відповідно до функцій, визначених пунктами 27, 28 статті 7 Закону України “Про Національний банк України”, Національний банк України здійснює авторизацію³ діяльності на платіжному ринку, створює та здійснює ведення Реєстру платіжної інфраструктури⁴ (далі – Реєстр) відповідно до Закону України “Про платіжні послуги” (далі – Закон).

Надавачі платіжних послуг мають право на провадження діяльності з надання фінансових платіжних послуг лише після отримання ними ліцензії відповідно до цього Закону (крім банків) та за умови включення до Реєстру, якщо інше не передбачено цим Законом (пункти 1, 3 статті 10 глави 1 розділу III Закону).

Філія іноземної платіжної установи має право надавати всі або окремі платіжні послуги, за умови акредитації в порядку, визначеному цим Законом та нормативно-правовими актами Національного банку України (пункт 8 статті 10 глави 1 розділу III Закону).

До Національного банку України не подавалися документи у порядку, визначеному законодавством України, від юридичних осіб з найменуванням

³ авторизація діяльності - визначена Законом України “Про платіжні послуги” процедура допуску до провадження діяльності з надання платіжних послуг, обмежених платіжних послуг, допоміжних послуг, що здійснюється шляхом видачі ліцензії та/або включення до Реєстру платіжної інфраструктури (підпункт 2 частини першої статті 1 Закону України “Про платіжні послуги”)

⁴ <https://bit.ly/3qePaXH>

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лапко Наталія Григорівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000CD0200003F790000

Дійсний до: 23.03.2025 14:50:13

Національний банк України

57-0008/34894

від 18.05.2023 17:40

PayPal, Payoneer, або їх уповноваженими особами для проведення ліцензійних та реєстраційних дій. В Реєстрі відсутні відомості про надавачів платіжних послуг з найменуваннями PayPal, Payoneer.

Щодо питань 3, 4.

Порушені питання стосуються виконання норм Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі - Закон про РРО).

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Надання роз'яснення вимог законодавства щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій/програмних реєстраторів розрахункових операцій (далі - РРО/ПРРО) відноситься до компетенції Державної податкової служби України.

Маємо зазначити, що законодавство не містить визначення термінів/понять «банківська система дистанційного обслуговування» та/або «сервіс переказу коштів».

Водночас зауважуємо, що до Національного банку України надійшов лист Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Верховної Ради України⁵ (далі - Комітет) з позицією Комітету щодо положень п. 14 ст. 9 Закону про РРО, в якому серед іншого зазначено, що «система дистанційного обслуговування» є продуктом банку, що пропонується/надається банком своїм клієнтам (фізичним особам/суб'єктам господарювання) та який надає можливість клієнтам без фізичного відвідування банку отримувати послуги банку щодо ініціювання переказу коштів з/на рахунки клієнтів з використанням як платіжних доручень, так і з використанням інших платіжних інструментів (зокрема, платіжних карток), а також здійснювати інші операції (отримання довідок, обмін валют, і т.ін). Банківська система дистанційного обслуговування може бути реалізована на офіційному сайті банку в мережі Інтернет, в платіжних пристроях банку та/або у вигляді платіжного застосунку в технічному пристрої клієнта (ноутбуку, смартфоні, планшеті інше).

Сервіси переказу коштів - продукт банку або небанківської фінансової установи, що має ліцензію Національного банку України на переказ коштів без відкриття рахунків (далі – НФУ), який спрощує проведення розрахунків і надається клієнтам (фізичним особам/суб'єктам господарювання), зокрема, для здійснення оплати за товари/надані послуги, ініціювання переказів коштів (готівкою/безготівково, у тому числі з використанням платіжних карток) інших операцій.

Сервіс переказу коштів може бути реалізований на офіційному сайті банку/НФУ в мережі Інтернет, в платіжних пристроях банку/НФУ та/або у

⁵ лист Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики Верховної Ради України від 29.12.2021 № 04-32/10-2021/408420

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лапко Наталія Григорівна

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000CD0200003F790000

Дійсний до: 23.03.2025 14:50:13

Національний банк України

57-0008/34894

від 18.05.2023 17:40

вигляді програмного забезпечення/платіжного застосунку в технічному пристрої клієнта банку/НФУ (ноутбуку, смартфоні, планшеті інше)».

Зазначений лист Комітету також був надісланий Міністерству фінансів України та Державній податковій службі України для врахування під час розгляду звернень платників податків.

Зауважуємо, що Національний банк України звертався до Державної податкової служби України з позицією, що надання відповідей та роз'яснень платникам податків має здійснювати один державний орган, до компетенції якого належить вирішення питання щодо застосування РРО/ПРРО.

З повагою

В.о. директора Департаменту платіжних систем
та інноваційного розвитку

Наталія ЛАПКО

Ірина Сотник
nbu@bank.gov.ua

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Лапко Наталія Григорівна
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000CD0200003F790000
Дійсний до: 23.03.2025 14:50:13

Національний банк України

57-0008/34894
від 18.05.2023 17:40